

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 11/1995 vp

Hallituksen esitys laiksi maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 1995 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmis-
televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 92/
1995 vp laiksi maatalousyrittäjien eläkelain
10 §:n muuttamisesta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet
kuultavina nuorempi hallitussihteeri Pekka Hu-
malto sosiaali- ja terveysministeriöstä, suunnitte-
lujohtaja Markku Hänninen Eläketurvakeskuk-
sesta, apulaisjohtaja Päivi Huotari Maatalous-
yrittäjien eläkelaitoksesta ja jaostopäällikkö
Kaarina Knuuti Maa- ja metsätaloustuottajain
Keskusliitosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan maata-
lousyrittäjien omavastuun korottamista eläke-
turvan rahoituksessa. Niin sanottu alennettu
prosentti korotettaisiin nykyisestä 40 prosentista
49 prosenttiin perusprosentista. Se nostaa keski-
määräistä maatalousyrittäjän eläkevakuutus-
maksua 8,3 prosentista 10,1 prosenttiin työtulos-
ta eli vuositasolla keskimäärin 1 000 markkaa
henkilöä kohti.

Esitys merkitsee maatalousyrittäjien eläkelain

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 1995

mukaisen vuotuisen vakuutusmaksutulon kas-
vamista noin 150 miljoonalla markalla, mikä ai-
heuttaa vastaavansuuruisen kustannussäästön
valtiolle. Esitys liittyy valtion vuoden 1996 ta-
lousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltä-
väksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tule-
maan voimaan vuoden 1996 alusta.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää tärkeänä,
että maatalousyrittäjien eläkelaki säilytetään toi-
mivana maatalouden lakisääteisenä eläkejärjes-
telmänä. Asian jatkovalmistelussa on säästöjen
suuntaamisessa otettava tämä huomioon. On
myös selvitettävä säästöjen vaikutukset kansan-
eläkejärjestelmään ja yhteydet muun työeläke-
järjestelmän muutoksiin.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevis-
tä syistä sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää esi-
tystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena.
Näin ollen valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

*että lakiehdotus hyväksyttäisiin muut-
tamattomana.*

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa
ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinnari, vara-
puheenjohtaja Perho ja jäsenet Huotari, Huuha-

nen, Hyssälä, Ihmäki (osittain), Kokkonen,
Kuoppa, Lämsä, Manninen, Peltomo, Rask,
Vehkaoja ja Viljamaa sekä varajäsen Räsänen.

Vastalause

Hallitus on esittänyt muutettavaksi maata-
lousyrittäjien eläkelain 10 §:ää tavalla, joka joh-
taa kohtuuttomiin seurauksiin. Maatalousyrittä-
jien eläkevakuutusmaksu nousisi muutoksen

vuoksi 21 %:lla sen lisäksi, että maksua muuten-
kin korotetaan samassa suhteessa kuin työeläke-
maksut nousevat ja mitä seuraa työtulojen indek-
sikorotuksesta. Käytännössä maksu nousee kes-

kimäärin noin 1 000 markalla vuodessa yhtä MYEL-vakuutettua kohti. Viljelijäperheessä tämä merkitsee usein yhteensä 2 000 markan lisäystä vakuutusmaksuun.

Kun muutoin työeläkejärjestelmässä vakuutusmaksu nousee ensi vuonna 0,6 prosenttiyksiköllä (joka jakautuu puoliksi työnantajien ja palkansaajien kesken), MYEL-vakuutusmaksu nousee ehdotetun lainmuutoksen perusteella sen lisäksi 1,8 prosenttiyksiköllä. Hallitusohjelman mukaan vakuutusmaksu nousee samalla tavalla myös seuraavina vuosina.

Emme voi pitää hyväksyttävänä, että maatalousyrittäjiä rasitetaan näin suurella lisämaksulla samaan aikaan, kun heidän tulonsa ovat huomattavasti laskeneet Suomen EU-jäsenyyden myötä. Hallituksen esitys on myös selkeästi vastoin 27.5.1994 tehtyä hallituksen EU-ratkaisuun liittyvää periaatepäätöstä maatalouden kansallisista tukitoimenpiteistä. Mainitussa päätöksessä todetaan: "MYEL:n perusprosentti muutetaan enintään samassa suhteessa kuin työnantajan ja työntekijän TEL-vakuutusmaksujen summa muuttuu vuoden 1994 tasosta. MYEL-vakuutusmaksujen alennusjärjestelmä pidetään ennallaan."

Hallitus perustelee esitystään valtiontalouden kustannussäästöillä. Tavoite on sinänsä oikea. Perusteluissa oletetaan, että valtion osuus MYEL-vakuutusmaksuista pienenee 150 miljoonalla markalla eli saman verran kuin vakuutettujen osuus kasvaisi. Maksukorotus kuitenkin johtaisi siihen, että osa vakuutetuista joutuisi alentamaan maksun perusteena olevaa työtuloa. Valtion säästötavoite ei käytännössä toteutuisi, sillä velvoite maksussa olevien eläkkeiden suorittamisesta on voimassa.

Koska MYEL-eläkkeet ovat pieniä (keskimäärin hieman yli 700 markkaa kuukaudessa),

sen täydennyksenä maksetaan suurimmalle osalle kansaneläkkeen lisäosaa. MYEL-eläketurvan heikennykset johtavat kansaneläkkeen lisäosamenojen kasvuun, mikä edelleen pienentää kuviteltujen kokonaissäästöjen toteutumista.

Edellä mainittujen taloudellisten seikkojen ohella on huomioitava eräitä periaatteellisesti tärkeitä näkökohtia. Esitetty muutos mitätöisi ne perusteet, joilla lakia säädettäessä otettiin huomioon maatalouden poikkeava ikärakenne ja sen vaikutus rahoitusrakenteeseen.

Toinen näkökohta on se, että MYEL-vakuutusmaksun jyrkkä nousu tekisi yhä useammalle vakuutuksen ottamisen kannattamattomaksi, koska tuleva eläketurva ei lainkaan vastaisi maksettuja vakuutusmaksuja. Tämä johtaisi yhden ammattiryhmän osalta lakisääteisen työeläkejärjestelmän romuttumiseen. Tällaista kehitystä ei ole yleisesti pidetty toivottavana.

Maatalousyrittäjien eläkejärjestelmään voidaan tehdä olosuhteiden vaatimia perusteltuja muutoksia, mutta ne eivät saa johtaa kohtuuttomiin seurauksiin yksittäisten vakuutettujen kannalta eivätkä vaarantaa yhden väestöryhmän lakisääteistä työeläketurvaa. Toteutettavien muutosten kokonaistaloudelliset vaikutukset on myös arvioitava realistisesti. Mielestämme nämä ehdot täyttyvät silloin, kun vakuutusmaksun ns. alennettu prosentti on hallituksen esittämän 49 prosentin sijasta 43 prosenttia perusprosentista. Tämä merkitsee vakuutettujen maksuosuuden kasvua vuositasona yhteensä noin 50 miljoonaa markkaa nykytasoon verrattuna ja vastaavaa valtiontalouden säästöä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 10 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 13 päivänä marraskuuta 1992 annetussa laissa (1007/92), seuraavasti:

10 §

Maatalousyrittäjä on velvollinen suorittamaan tämän lain mukaista eläketurvaa varten

vakuutusmaksun, joka lasketaan hänen työtulostaan. Vakuutusmaksu on alennetun prosentin mukainen siltä osin kuin työtulo on enintään

9 800 markkaa, väliprosentin mukainen siltä osin kuin työtulo ylittää 9 800 markkaa, mutta on enintään 16 500 markkaa, ja perusprosentin mukainen työtulon 16 500 markkaa ylittävältä osalta.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa perusprosentin vuosittain samaksi kuin se prosenttimäärä, jonka voidaan arvioida vastaavan työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräistä vakuutusmaksua prosentteina palkoista. Alennettu prosentti on 43

prosenttia perusprosentista. Väliprosentti on alennettu prosentti kerrottuna luvulla, joka saadaan, kun 0,57-kertaisen työtulon ja 176 markan summa jaetaan 5 762 markalla. Väliprosenttia laskettaessa työtulo otetaan huomioon enintään 16 500 markkaan saakka.

— — — — —

Voimaantulosäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 1995

Jorma Huuhtanen
Liisa Hyssälä

Hannes Manninen
Eero Lämsä

